

Cirkulärnr: 14:27
Diariernr: 14/3613
Nyckelord: räddningstjänst, helikopter, Sjöfartsverket, SAR,
räddning, drunkning, livräddning
Handläggare: Markus Planmo
Avdelning: Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad
Sektion/Enhet: Planering, säkerhet och miljö
Extern medverkan: SOS Alarm
Datum: 2014-07-08
Mottagare: Kommunala räddningstjänster
Kommunala räddningsnämnder
SOS Alarm
Rubrik: Komplettering till cirkulär 14:13 om samverkan mellan
kommunal räddningstjänst och Sjöfartsverkets
räddningshelikoptrar

CIRKULÄR 14:27

Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad
Markus Planmo
markus.planmo@skl.se
08-452 79 65

Kommunala räddningstjänster
Kommunala räddningsnämnder
SOS Alarm

Komplettering till cirkulär 14:13 om samverkan mellan kommunal räddningstjänst och Sjöfartsverkets räddningshelikoptrar

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) skickade den 2 juni 2014 ut cirkulär 14:13 om samverkan mellan kommunal räddningstjänst och Sjöfartsverkets räddningshelikoptrar. I cirkuläret informerade SKL om att Sjöfartsverket sedan februari 2014 bedriver sin verksamhet med räddningshelikoptrar i egen regi, och att helikoptrarna därför är att betrakta som statlig resurs.

Enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO), 6 kap. 7 § är en statlig myndighet skyldig att med personal och egendom delta i en räddningsinsats på anmodan av räddningsledaren. En statlig myndighet är endast skyldig att lämna stöd om man har resurser som är lämpliga för uppgiften och det inte allvarligt hindrar myndighetens ordinarie verksamhet.

Regeringen skriver i proposition 2002/03:119 Reformerad räddningstjänstlagstiftning, s. 121 att: ”När statlig myndighet deltar i kommunal räddningstjänst kan emellertid staten inte ställa några krav på ersättning.”

Sjöfartsverket har framfört till SKL att myndigheten är ett affärsverk som i huvudsak finansieras via avgifter på handelssjöfarten. För sjö- och flygräddningen gäller en särskild finansieringsmodell som Sjöfartsverket på uppdrag av regeringen tog fram 2010 och som därefter har tillämpats. Finansieringsmodellen innebär i korthet att sjö- och flygräddningen bekostas av brukarna av systemet, d.v.s. handelssjöfarten, den kommersiella luftfarten, Försvarsmakten samt anslag till Sjöfartsverket för den del som är direkt kopplad till insatser på statligt vatten riktade mot andra kategorier än de som via avgifter bidrar till finansieringen. Sjöfartsverket har framfört att konsekvensen av att kommunal räddningstjänst nyttjar resursen utan att betala kostnaden är att handelssjöfarten i slutänden får betala kostnaden.

Sjöfartsverket har efter SKL:s cirkulär 14:13 lyft frågeställningen till Näringsdepartementet och fått besked att frågan kommer att genomlysas under hösten. Sjöfartsverket arbetar för att hitta en långsiktig lösning. Till dess avser Sjöfartsverket att fortsätta att ta betalt när kommunal räddningstjänst nyttjar resursen. Sjöfartsverket

avser att debitera 18 000 kr per flygtimme, vilket motsvarar den direkta kostnaden per flygtimme.

SKL anser att Sjöfartsverkets ställningstagande strider mot LSO. SKL har svårt att se att det finns en rättslig grund för Sjöfartsverket att fakturera en kommun för användning av räddningshelikopter eller annan statlig resurs, förutsatt att det handlar om en räddningsinsats enligt LSO och att kommunen inte gjort något betalningsåtagande i förhållande till Sjöfartsverket.

Larmrutinen mellan SOS Alarm och JRCC kvarstår enligt vad som beskrevs i cirkulär 14:13. Det är viktigt att kommunal räddningstjänst använder räddningshelikopter om denna är en nödvändig resurs vid fara för liv och hälsa. Om kommunal räddningsledare bedömer att helikopter inte behövs i räddningsinsatsen ska detta tydliggöras för JRCC i en initial kontakt, lämpligen via Rakel. SKL vill också påminna om att det är kommunal räddningsledare som leder insatsen, samt avgör hur länge det finns behov av helikopter.

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad

Gunilla Glasare

Ann-Sofie Eriksson